

LEIRIKOULU – LÄGERSKOLA

Suomen leirikouluyhdistys – Lägerskolföreningen i Finland ry.

2025

Opettajille

för lärarna

Yhteisöllisyyttä leirikoulusta
Gemenskap från lägerskolan

Leirikouluyhdistys täyttää 50 vuotta
Lägerskolföreningen fyller 50 år

Leirikoulukeskukset – Lägerskolcentra

SUOMEN LEIRIKOULUYHDISTYS - LÄGERSKOLFÖRENINGEN I FINLAND RY.

ulkona oppimisen puolesta vuodesta vuodesta 1975 - för ute-skola sedan 1975

JULKAISIJA / TOIMITUS

Utgivare / leverans

Suomen leirikouluyhdistys ry.
Lägerskolföreningen i Finland rf.

www.leirikoulut.info
Suomenlinna C9
00190 Helsinki
sly@leirikouluyhdistys.fi
09 684 7471

PÄÄTOIMITTAJA

chefredaktör
Juha Kuronen

TAITTO, layout

Petra Miessmer

PAINO, tryckeri

Painotalo Punamusta

Yhdistyksen työntekijät

Toiminnanjohtaja / sihteeri, verksamhetsledare / sek:

Petra Miessmer
petra@leirikouluyhdistys.fi

Nuorisotyön vastaava, ansv. för ungdomsarbetet:

Mila Sjöholm
mila@leirikouluyhdistys.fi

LIITY JÄSENEKSI, BLI MEDLEM!

sly@leirikouluyhdistys.fi
Pankkiyhteys, Bankförbindelse:
NORDEA: FI45 2092 1800 0106 65

Jäsenmaksut, medlemsavgifter:

varsinaiset, ordinarie: 25€
Leirik.keskukset, lägersk.cent: 110€
Kunnat, kommuner: 110€
järjestöt, föreningar: 35€

**POHJOISMAISET
SISARJÄRJESTÖT**
Nordiska
systerorganisationer

Svensk lägerskolförening

hans.larsson@vastbergaskolan.com

Norsk leirskoleforening

nlf@leirskole.no
www.leirskole.no

Dansk lejrskoleforening

marianne.just@ebbesenmail.dk

Islandsk lejrskoleforening

skolabudir@skolabudir.is
www.skolabudir.is

YHDISTYKSEN HALLITUS

Föreningens styrelse

PUHEENJOHTAJA, ordförande

Juha Kuronen: juha@leirikouluyhdistys.fi

VARAPUHEENJOHTAJA., Viceordf.

Benita Björkell
benita.bjorkell@gmail.com

Pohjoismainen siht., Nord. sekr.

Tuija Laitinen
laitinentuija@hotmail.com

Lassi Taisto

leirikoulut@marttinen.fi

Sarianna Alho

sarianna.alho@iki.fi

Tiina Kuusholma

tiina.kuusholma@luontokoulutikankolo.fi

Eeva-Liisa Ryhänen

eeva-liisa.ryhanen@hjk.fi

Varajäsenet, Suppl.

Roope Valden
Elise Kurtén

Kunniajäsenet, Hed.medl.

Thina Wikström
Torsten Sannamo

Kunniapj., Hedersordf.

Onerva Virtanen

Sisäily

Innehåll

- 3 Pääkirjoitus, redaktionell
- 6 Mikä leirikouluyhdistys?
- 8 Ulkona toteutettava leirikoulu yhteisöllisyyttä kehittämässä
- 10 Joukossa tunnelma tiivistyy
- 13 Varainhankinta on hauskaa, palkitsevaa ja kasvattavaa
- 14 Leirikoulut nyt ja tulevaisuudessa - oppimista, osallisuutta ja yhdessä kasvamista
- 16 Leirikouluyhteistyö pohjolassa, Nordiskt lägerskolsamarbete
- 18 10 askelta onnistuneeseen leirikouluun
- 19 Jäsenkeskukset, våra medlemscenter

LEIRIKOULU

Leiri vai koulu?

”Sekä että!” vastaa viisikymmentä vuotta sitten perustettu Suomen Leirikouluyhdistys. Yhdistyksemme viettää juhluvuottaan, joka huipentuu 20.11. pidettävään juhlatilaisuuteen Suomenlinnassa. Leirikoulutoiminnan perusajatuksena on ollut jo antiikin Kreikan ajoista alkaen siirtää opetusta luokahuoneesta koulun ulkopuolelle. Tämä tarkoittaa sitä, että opetuksen lisäksi ulos siirtyy myös suuri annos kasvatusta. Kun opiskellaan ulkona, ei opetus voi olla opettajajohtoista, vaan oppilaiden on omaksuttava varsin omatoiminen oppijan rooli. Keskeinen merkitys onkin sillä, että oppilaat opiskelevat itsenäisesti pienissä ryhmissä ja vastaavat yhdessä myös annettujen tehtävien suorittamisesta. Tällainen opiskelutapa tukee sosiaalista vuorovaikutusta ja tätä kautta myös yhteisöllisyyden kokemusta, joka näyttää olevan hukassa monelta tämän päivän koululaiselta. Yhteisöllisyyttä voidaan – ja pitääkin – vahvistaa myös luokkatyöskentelyssä, mutta leirikoulupedagogiikka tuo sen luonnollisella tavalla opetukseen. Kun työskentely tapahtuu autenttisessa oppimisympäristössä, oppilailla on paremmat mahdollisuudet motivoitua, inspiroitua ja kokea oppimisen mielekkyys.

Leirikoulun merkityksen opetus- ja kasvatustapa toteutettiin 1970-luvun alussa toimistopäällikkö Jarl Stormbom, joka oli tuolloin Kouluhallituksen ruotsinkielisen osaston toimistopäällikkö. Hän oli vierailut muissa pohjoismaissa tutustumassa niissä toteutettuihin leirikouluihin ja kokosi viranomaisasolla työryhmän leirikoulutoiminnan käynnistämiseksi Suomessa. Kouluhallituksessa oltiin asialle myönteisiä, mutta lainsäädäntö ei tuntenut koulun ulkopuolella tapahtuvaa opetusta. Siihen olisi saatava muutos. Tämän vuoksi Kouluhallitus kutsui Stormbomin johdolla lokakuussa 1975 muutamia opettajia pohtimaan yhdistyksen perustamista vauhdittamaan koululakiin tehtäviä muutoksia. Muutamat yksityiskoulut olivat järjestäneet leirikouluja erityisluvalla jo 1960-luvulla, joten kutsutut opettajat edustivat juuri näitä tahoja. Tämä työryhmä teki heti päätöksen yhdistyksen perustamisesta ja 21.11.1975 pidettiin Suomen leirikouluyhdistyksen perustava kokous Vaasassa. Kokouksessa päätettiin, että yhdistys on kaksikielinen ja sen ensimmäiseksi puheenjohtajaksi valittiin Jarl Stormbom. Opettajajärjestöistä leirikouluajatuksen ensimmäinen tukija oli Biologian ja maantieteen opettajien liitto.

Kuva: Petra Miessmer

“ Olemme yhdessä
sidosryhmiemme kanssa
todenneet, että kaikenlainen
leirimuotoinen toiminta ja
oppiminen edistää vahvasti
sosiaalisuutta ja vähentää
syrjäytymistä sekä
koulukiusaamista.”

Yhdistys saavutti asettamansa tavoitteen 1.1.1985, eli kului kymmenen vuotta siihen, kun uudet koululait astuivat voimaan ja antoivat mahdollisuuden toteuttaa opetusta myös koulun ulkopuolella. Yhdistys oli asettanut muitakin tavoitteita, jotka kaikki saatiin maaliin samassa ajassa. Näitä olivat esimerkiksi opettajien kouluttaminen ja leirikoulukeskusten perustaminen. Opettaja-koulutuksesta huolehti yhdistyksen hallitus, joka piti vuosittain leirikoulupedagogiikan kursseja eri puolilla Suomea. Nyt tämä koulutus on pääsääntöisesti yliopistojen opettajankoulutuslaitosten vastuulla. Suomen Retkeilymajajärjestön kanssa virinnyt yhteistyö tuotti kymmeniä leirikoulukeskuksia, jotka olivat alkuvaiheessa tärkeitä.

Myöhemmin leirikouluverkosto muuttui oleellisesti ja tällä hetkellä leirikouluverkostoon kuuluu yli 40 leirikoulutoimijaa eri puolilla maata. Kolmas merkittävä tavoite oli kodin ja koulun välisen yhteistyön kehittäminen, sillä alusta alkaen oli selvää, että leirikoulua ei saada valtionavun piiriin. Tämän vuoksi huoltajien osallistuminen leirikoulun rahoittamiseen on ensiarvoisen tärkeää. Toiminta on vapaaehtoista, mutta näyttää siltä, että huoltajat ymmärtävät hyvin leirikoulun merkityksen ja ovat varsin aktiivisesti olleet mukana varojen keräämisessä. Leirikouluyhdistys on puolestaan antanut verkkosivuillaan erilaisia vinkkejä rahoituksen järjestelyistä.

Sisällöllisesti yhdistyksemme on alusta alkaen lähtenyt siitä, että leirikoulu on opetusmetodi, joka tukee vahvasti opetussuunnitelmaa sen tiedollisten, taidollisten ja sosiaalisten tavoitteiden osalta. Leirikoulussa nämä kolme tavoitetta voidaan helposti yhdistää, sillä koulun ulkopuolella toimivat oppilasryhmät etsivät ja tuottavat itsenäisesti tietoa

yhteiskunnasta, kulttuurista, ilmiöistä tai luonnonympäristöstä. Tämä oppimismuoto kehittää kriittisiä taitoja ja vahvistaa samalla ryhmähenkeä, joka on sekin tärkeä sosiaalinen taito. Ryhmytymisen kautta kehittyvä yhteisöllisyys onkin nostettu tämän juhluvuotemme pääteemaksi. Olemme yhdessä sidosryhmiemme kanssa todenneet, että kaikenlainen leirimuotoinen toiminta ja oppiminen edistää vahvasti sosiaalisuutta ja vähentää syrjäytymistä sekä koulukiusaamista. Vaikka Suomen leirikouluyhdistys onkin saanut monta tavoitetta maaliin, ei sen merkitys leirimuotoisen oppimisen ja kasvatuksen kehittäjänä ole vähentynyt, eikä vähene jatkossakaan. Tulemme edelleen toimimaan hyväksymiemme arvojen mukaisesti ja kehittämään sekä vaikuttamaan leirikoulujen saamiseksi jokaisen peruskoululaisen ohjelmaan ainakin kerran kouluaikana.

Juha Kuronen
Puheenjohtaja

Redaktionell

LÄGERSKOLA

Läger eller skola?

Både och svarar Lägerskolföreningen i Finland som grundades för 50 år sedan. Vår förening firar jubileumsåret som kulminerar den 20.11 med en festmottagning på Sveaborg.

Lägerskolverksamhetens grundtanke har redan från antikens Grekland varit att föra ut undervisningen utanför klassrummet. I och med detta följer även en hel del fostran med. När man studerar utanför klassen kan inte undervisningen vara lärarstyrd utan eleverna måste ta egna initiativ. Det betyder att eleverna studerar rätt så självständigt i små grupper och ansvarar tillsammans att genomföra uppgifterna. Ett sådant studiesätt leder till en social gemenskap som tycks vara ganska sällsynt bland många av dagens elever. Gemenskap kan man nog också uppnå då man arbetar tillsammans i ett klassrum men genom lägerskolpedagogiken kommer gemenskapen på ett naturligt sätt. Eleverna blir motiverade och inspirerade av att arbeta i en autentisk miljö.

Redan i början av 1970-talet insåg Jarl Stormbom, byråchef på Skolstyrelsens svenska avdelning, lägerskolans betydelse som en undervisnings- och fostringsmetod. Han hade besökt olika lägerskolor i Norden och sammankallade en arbetsgrupp som skulle påbörja lägerskolverksamhet i Finland. På Skolstyrelsen var man positiv till initiativet men lagen kände inte till undervisning utanför skolan. Detta måste ändras på. Under ledning av Stormbom inkallade Skolstyrelsen i oktober 1975 några lärare som skulle fundera på att grunda en förening som skulle påskynda förändringar i skollagen. Denna arbetsgrupp, som bestod av lärare i privata läroverk som hade haft lägerskolor redan på 1960-talet, beslöt genast att grunda en förening och 21.11.1975 hölls Lägerskolföreningens konstituerande möte i Vasa. På mötet bestämdes att föreningen är tvåspråkig och till första ordförande valdes Jarl Stormbom. Biologi- och geografiläraryrket var det första läraryrket som understödde lägerskoltanken.

“ Tillsammans med våra samarbetspartners kan vi konstatera att all slags lägeraktig samvaro och studier befrämjar det sociala och minskar marginalisering och mobbning. ”

Föreningen nådde sitt ena mål 1.1 1985 då den nya skollagen togs i bruk och möjliggjorde undervisning utanför skolan. Det tog tio år. Föreningen hade även ställt andra mål som att skola lärare i lägerskolpedagogik och att grunda lägerskolcenter. Dessa mål uppnåddes samtidigt. Föreningens styrelse skötte om att utbilda lärarna. Varje år hölls lägerskolpedagogikkurser runt om i landet. Nu ansvarar i huvudsak Universitetens lärarutbildningsfakulteter för denna utbildning. Samarbetet med Suomen Retkeilymajärjestö utmynnade i tiotals lägerskolcenter vilka i början var betydelsefulla. Senare förändrades lägerskolnätverket märkbart och i detta nu har föreningen över 40 lägerskolaktörer runt om i landet.

Ett annat viktigt mål var att utveckla samarbetet med hem och skola för från första början var det klart att lägerskolan inte skulle få statsstöd. Därför är vårdnadshavarnas betydelse som finansörer ytterst viktig. Verksamheten är frivillig men det verkar som om vårdnadshavarna förstår vilken betydelse lägerskolan har och de har aktivt varit med och samlat medel. Föreningen har å sin sida gett olika förslag på sina nätsidor om hur man kan ordna finanserna.

Redan från första början har föreningen utgått att lägerskola är en undervisningsmetod som stöder läroplanen i målen för kunskap, färdigheter och social fostran. På en lägerskola kan man lätt kombinera dessa tre mål för de elevgrupper som arbetar utanför skolan söker självständigt kunskap från samhället och omgivningen. Att själv ta reda på utvecklar färdigheter och skapar samtidigt gruppgemenskap som är en viktig social kompetens. Gruppgemenskap är föreningens tema för jubileumsåret. Tillsammans med våra samarbetspartners kan vi konstatera att all slags lägeraktig samvaro och studier befrämjar det sociala och minskar marginalisering och mobbning. Fastän Lägerskolföreningen uppnått många mål har inte föreningens betydelse som utvecklare av uteskolpedagogik minskat, och kommer ej heller att minska. Vi kommer fortfarande att arbeta enligt våra värden och utveckla samt påverka så att varje elev åtminstone en gång under sin skoltid skulle få uppleva en lägerskola.

Juha Kuronen
Ordförande

Marttinen.

Kaikki sujui
mahtavasti
ja säät suosivat.
Meillä oli ihan
täydellinen
leirikoulu!

marttinen.fi/leirikoulu

Mikä leirikouluyhdistys?

Kaksikielinen, valtakunnallinen yhdistys näki päivänvalon 21.11.1975 Vaasassa. Takana on 50 työntäyteistä vuotta, jota juhlimme teemalla: **50 vuotta yhdessä koettuja elämyksiä, oppimista ja yhteisöllisyyttä!**

Suomen Leirikouluyhdistys – Lägerskolföreningen i Finland ry toteuttaa ja kehittää oppimista, kasvua ja hyvinvointia tukevaa leirikoulutoimintaa sekä muuta yhdistyksen tavoitteita tukevaa leirimuotoista toimintaa valtakunnallisesti. Toimintamme painopisteinä ovat lasten ja nuorten hyvinvoinnin ja mielenterveyden edistäminen, ympäristövastuullisuuden kasvaminen sekä lasten ja nuorten osallisuuden ja yhdenvertaisuuden tukeminen kehittämistoiminnan ja tiedollisen vaikuttamisen kautta.

Vuosien varrella yhdistys on ollut vaikuttamassa oppimisympäristöjen laajentumiseen ulos luokasta ja luontoympäristöihin. Yhdistys on toiminnallaan saanut aikaan sen, että leirikoulut mainitaan yhtenä opetuksen muotona perusopetuksen opetussuunnitelmassa ja koonnut yhteen valtakunnallisen leirikoulutoimijoiden- ja keskusten verkoston, jossa on mukana tällä hetkellä 40 leirikeskusta- ja toimijaa.

Toimintamme pähkinänkuoressa

- kehitämme koulun ulkopuolista oppimista ja leirikoulumuotoista toimintaa vastaamaan yhteiskunnallisiin ajankohtaisiin oppimisen ja kasvatuksen haasteisiin
- edistämme koulun ulkopuolisen oppimisen yhdenvertaista toteuttamista valtakunnallisesti
- viestimme ajankohtaisista asioista ja tarjoamme näkyvyyttä jäsenoimijoillemme
- järjestämme koulutustoimintaa opettajille, jäsenillemme sekä nuoris- ja kasvatustien ammattilaisille
- kehitämme kansainvälistä yhteistyötä ja pidämme yhteyttä pohjoismaisiin sisarjärjestöihimme
- edistämme yhdenvertaisuutta ja kulttuurien moninaisuutta sekä kestävyys- ja kulttuuriperintökasvatustyötä
- ylläpidämme omaa leirikeskusta ja palvelemme leirikoulujen lisäksi muita ryhmiä ja matkailijoita yhdistyksen varsinaisen toiminnan rahoittamiseksi

Visio 2030

Suomen leirikouluyhdistys on valtakunnallisesti toimiva, arvostettu ja tunnustettu nuorisolan palvelujärjestö, joka tukee lasten ja nuorten osallisuutta ja yhdenvertaisuutta sekä konkreettisten toimenpiteiden, että tiedollisen vaikuttamisen kautta.

Teemme yhteistyötä useiden eri tahojen kanssa. Koordinoimme verkostoyhteistyötä, jossa etsimme leirikoulutoimijoiden, luokanopettajien (Suomen luokanopettajat ry.) ja vanhempien edustajien (Vanhempainliitto ry.) kanssa ratkaisuja leirikoulun järjestämisen kompastuskiviin. Koordinoimme myös laajemmin leirimuotoisen toiminnan puolesta työskentelevää foorumia, jossa on mukana merkittävimmät valtakunnallista leiritoimintaa järjestävät organisaatiot.

Kärkitavoitteemme on, että kaikilla lapsilla olisi mahdollisuus päästä leirikouluun oppimaan ja kasvamaan peruskoulunsa aikana varallisuuden tai taustaansa katsomatta.

Yhdistyksen työmyyrät

JUHA KURONEN

Hallituksen puheenjohtaja

Yhdistyksen perustajajäsen,
Asiantuntija-apu ja jäsenasiat,
Leirikoulu-Lägerskola -lehti

Biologian ja maantiedon opettajan ammattini ohella olen toiminut mm. radiotoimittajana sekä matkanjohtajana eri puolilla maailmaa. Olin mukana perustamassa leirikoulu-yhdistystä vuonna 1975 sekä Suomenlinnan leirikeskustamme 2000-luvun alussa. Linnut ovat olleet harrastukseni pikkupojasta lähtien.

PETRA MIESSMER

Toiminnanjohtaja

Talous ja hallinto, myynti, viestintä ja markkinointi, vaikuttaminen ja järjestöyhteistyö

Koulutukseltani olen restonomi ja kunniatehtävältäni päiväkotijärjestäjän ja leirikouluikäisten poikiemme äiti. Olen kiitollinen työstäni, jossa voin olla mukana lisäämässä lasten ja nuorten osallisuuden ja yhteisöllisyyden kokemuksia. Akkuni lataan parhaiten saaristossa, metsässä ja luonnonvesissä uiden.

MILA SJÖHOLM

Nuorisotyönvastaava

Leirikoulutoiminnan kehittäminen ja nuorisotyö, hankkeet, viestintä ja järjestöyhteistyö

Taustaltani olen yhteisöpedagogi ja ympäristökasvattaja. Olen myös aktiivinen yhdistystoimija – ja ennen kaikkea äiti. Haluan olla mukana rakentamassa tulevaisuutta, jossa kaikilla lapsilla ja nuorilla on mahdollisuus elää oikeudenmukaisessa maailmassa ja tavoitella unelmiaan.

Täyden palvelun leirikeskus SUOMENLINNASSA

Vie luokkasi seikkailulle saaristoluontoon Unescon maailmanperintökohteeseen

Järjestämme täyden palvelun leirikouluja ympäri vuoden. Vain vartin lauttamatkan päässä Helsingin keskustasta majoitutte viihtyisästi ja opitte Itämerestä sekä linnoituksen historiasta ja kulttuuriperinnöstä. Ohjelmissamme korostuvat ryhmätyö- ja sosiaaliset taidot.

Majoitus täysihoidolla alk. 59 €/ hlö. / vrk.
Leirikoulupaketit alkaen 165 €/ oppilas. / 2vrk.
Opettajat lähtevät aina veloituksetta mukaan!

vi pratar svenska

www.hostelsuomenlinna.fi
ryhmat@suokki.fi

“ Ohjelmat olivat monipuolisia ja elämyksellisiä. Leirikoulu hioi oppilaita yhteen. Oli todella kivaa! ”

Ulkona toteutettava leirikoulu

YHTEISÖLLISYYTTÄ KEHITTÄMÄSSÄ

Teksti: Arja Kaasinen, Ulla Myllyniemi ja Akseli Saurama / kuva: Eeva-Liisa Ryhänen

Ulkona tapahtuvan opetuksen on todettu monissa tutkimuksissa olevan monipuolisesti hyödyllistä. Vaikutukset ulottuvat fyysiseen ja psyykkiseen terveyteemme, mutta myös sosiaaliseen hyvinvointiimme (mm. Kaasinen & Myllyniemi, 2023; Puhakka, 2023; Salonen, 2023; Saurama, 2025). Hyvänä esimerkkinä toimivat leirikoulut, jotka ovat jo pitkään olleet loistavia ulkona toimimisen, opettamisen ja oppimisen paikkoja.

Leirikoulujen formaaleja kouluja vapaampi rakenne ja toimintaympäristö mahdollistavat monia sellaisia asioita, jotka kouluympäristöissä ovat vaikeampia toteuttaa. Leirikoulujen toiminta pohjautuu useimmiten toiminnalliseen pedagogiikkaan ja seikkailukasvatukseen, joita toteutetaan etenkin ulkoympäristöissä. Tällaisella toiminnalla on useita etuja ja mahdollisuuksia niin henkilökohtaisen kasvun, hyvinvoinnin, sosiaalisuuden, ryhmäytymisen kuin uusien asioiden oppimisenkin näkökulmista. Osa hyödyistä tulee jo ulos menemällä, mutta suuri merkitys on myös menetelmien valinnalla ja erilaisissa didaktisissa kohtaamisissa. Kohtaamiset mahdollistavat osallistujaryhmän tuntemuksen, ja auttavat hahmottamaan esimerkiksi ryhmän dynamiikkaa ja yhteisöllisyyttä.

Koululuokat ovat ryhmiä, joissa ollaan yhteisössä, mutta yhteisöllisyys voi luokasta riippuen olla erilaista. Jokainen opettaja ja ohjaaja onkin kohdannut luokkia, joiden yhteishenki on erinomainen ja toisaalta luokkia, jotka voivat olla hyvin jännitteisiä ja sisältää pienempiä ryhmittymiä. Onkin hyvä pohtia, kuinka ohjata ja tukea erilaisessa yhteisöllisyyden tilassa olevia luokkia. Ne luokat, joilla on hyvä yhteishenki, eivät välttämättä tarvitse samanlaista ryhmäyttämistä ja turvallisen tilan hakemista kuin ne luokat, joissa koetaan turvattomuutta, yksinäisyyttä tai kiusaamista. Tämä puolestaan vaikuttaa siihen, miten leirikoulun sisältöä kannattaa suunnitella ja toteuttaa.

Hyvä yhteisöllisyys ja yhteisöön kuulumisen tunne on tärkeä osa ihmisyyttä. Yhteisöön kuulumisen kokemuksella on henkilökohtaista, mutta myös laajempaa, pitkäkestoista, jopa elämän mittaista merkitystä, sillä ihmisen perusbiologiaan on sisäänkirjattu ryhmään kuulumisen tarve. Tämä näkyi varsin selkeästi pandemian aikana, jolloin eristäytyneinä monet meistä olivat henkisesti kuormittuneita ja alakuloisia. Ryhmään kuulumisen tunne on erityisen tärkeää kehittyvälle lapselle ja nuorelle. Koululuokka voi olla ainoa ryhmä, johon

lapsi tai nuori kuuluu. Koululuokan ryhmäyttämiseen ja yhteisöllisyyden kehittämiseen onkin kiinnitettävä erityistä huomiota myös leirikouluympäristöissä. Yhtenä apuvälineenä voi toimia Sauraman ja Paloheimon (2024) luokittelemat kuusi peruspilaria, jotka toteutuvat yhteisöllisessä yhteisössä:

1. Yhteisön jäsenten kokema luottamus sekä vastavuoroisuus
2. Tiedon avoin kulku
3. Yhteisön normit ja säännöt ovat avoimet ja kaikkien tiedossa
4. Sivistyneet vuorovaikutussuhteet
5. Erimielisyyksille ennalta määrätty ja luotu käsittelyfoorumi
6. Toimiva yhteistyöverkosto

Nämä kuusi kohtaa tiedostamalla ja niitä toimintaympäristöön tuomalla ohjaaja voi edistää ryhmän yhteisöllisyyden muodostumista. Jo pelkästään avoimuus, tiedottaminen ja yhteisten sääntöjen luominen leirikoulussa voivat edistää koululuokan ryhmäytymistä. Sauraman (2025) tekemässä kandidaatintutkielmassa havaittiin, että ulkona opettaminen edistää näitä kuutta yhteisöllisyyden peruspilaria, mutta erityisesti sivistyneitä vuorovaikutustaitoja, luottamusta ja vastavuoroisuutta sekä yhteistyöverkostoja. Tekemässään kirjallisuuskatsauksessa hän havaitsi muun muassa, että oppilaiden välinen luottamus ja vastavuoroisuus näkyi vahvana ulko-opetuksessa. Nuoret ovat uskaliaampia puhumaan henkilökohtaisista asioista ulkona kuin sisällä (Puhakka, 2024). Ulkona saatetaan olla myös avuliaampia ja vastavuoroisempia sisätiloissa opiskeluun verrattuna (Fägerstam, 2013).

Monesta tutkimuksesta kävi ilmi, että ulko-opetus kehittää erityisesti oppilaiden sivistyneitä vuorovaikutustaitoja (mm. Barker ym., 2024; Brocke & Pekkala, 2023). Sisällä luokassa oppilaat ovat suurelta osin vain vierustoverin kanssa, mutta ulkona oppilaat työskentelevät muidenkin kanssa yhdessä (Coates & Pimlott-Wilson, 2019). Tätä tukee myös Tammelan (2023) tutkimus, jossa todettiin opettajien havainneen yhteistyöverkoston laajenevan ulko-opetuksessa.

Yhteistyötä tehdään muun muassa paikallisten retki- tai luontoyhdistyksien, museoiden tai tiedekeskusten kanssa (Rantajääskö & Rantajääskö, 2019). Tutkimusten perustella näyttääkin siltä, että ryhmäytyminen ja yhteisöllisyys voivat kehittyä ulko-oppimisympäristöissä sisätiloja paremmin (mm. Fägerstam, 2013; Vanaken & Danckaerts, 2018).

Ulkona opettamisen käsikirjassa kerrotaan lisää ulkona opettamisen teoreettisista perusteista ja hyödyistä. Kirjan toinen puoli puolestaan antaa ulkona tapahtuvaan opetukseen esimerkkejä kaikkien Suomen perusopetuksen opetussuunnitelman mukaisten oppiaineiden näkökulmasta. Ulkona opettaminen ei ole vain yhden oppiaineen asia, vaan ulkona voi opettaa mitä tahansa. Samalla kehittyvät tiedot ja taidot ja oppija voi tuntea kuuluvansa yhteisöön – asiaan, joka on meille jokaiselle arvokasta.

Arja Kaasinen
Ulla Myllyniemi
Akseli Saurama

Lähteitä:

Barker, C., Chisholm, N. & Foran, A. 2024. Discussing mental health benefits for teachers participating in outdoor education in Canada: a conceptual analysis and future research directions. *Journal of Adventure Education and Outdoor Learning*.

Brocke, J. & Pekkala, M. 2023. Ylös, ulos ja oppimaan! Ulkotilat oppimisympäristönä ja luokanopettajan näkemyksiä ulko-opetuksesta, sekä sen yhteyksistä oppilaisiin. *Pro gradu -tutkielma*, Itä-Suomen yliopisto.

Coates, J. & Pimlott-Wilson, H. 2018. Learning while playing: Children's Forest School experiences in the UK. *British Educational Research Journal*.

Fägerstam, E. 2013. High school teachers' experience of the educational potential of outdoor teaching and learning. *Journal of Adventure Education and Outdoor Learning*, 14(1), 56–81.

Kaasinen, A. & Myllymäki, U. 2023. *Ulkona opettamisen käsikirja*. PS-kustannus.

Puhakka, R. 2023. Ulkona opettamisen vaikutukset lasten fyysiseen hyvinvointiin. Teoksessa Kaasinen, A. & Myllymäki, U. (toim.) *Ulkona opettamisen käsikirja*. PS-kustannus.

Puhakka, R. 2024. Effects of outdoor adventures on emerging adults' well-being and connection with nature. *Journal of Adventure Education and Outdoor Learning*, 24(4), 719–734.

Rantajääskö, S. & Rantajääskö, L. 2019. Tapaustutkimus alakoulun 1.–5. luokanoppilaiden kokemuksista luontokoulusta oppimisympäristönä. *Pro gradu -tutkielma*, Lapin yliopisto.

Salonen, K. 2023. Ulkona opettamisen psyykkiset ja sosiaaliset vaikutukset. Teoksessa Kaasinen, A. & Myllymäki, U. (toim.) *Ulkona opettamisen käsikirja*. PS-kustannus.

Saurama, J. & Palohelmo, P. 2024. Yhteisö valmentaa ja kasvattaa. *Bookea*.

Saurama, A. 2025. Ulkona opitaan yhdessä – Ulko-opetuksen merkitys kouluuokan yhteisöllisyyteen. *Kandidaatintutkielma*, Helsingin yliopisto.

Tammela, E. 2023. "Enää en osaisi olla opettamatta ulkona": Luokanopettajien kokemuksia koulun ulkopuolisista oppimisympäristöistä. *Pro-Gradu -tutkielma*, Helsingin yliopisto.

Vanaken, G.J. & Danckaerts, M. 2018. Impact of green space exposure on children's and adolescents' mental health; a systematic review. *International Journal of Environmental Research and Public Health* 15(12).

Joukossa

Teksti ja kuva: Eeva-Liisa Ryhänen

tunnelma tiivistyy

Elämäni ensimmäinen leirikoulu edessä. Olin onnellisen tietämätön, mitä kaikkea se toisi tullessaan. Leirikoulu pidettäisiin Snappertunassa Brobyn leirikoulukeskuksessa. Broby oli ensimmäinen Suomen leirikouluyhdistyksen leirikeskus. Pyörät pistettiin junan tavaravaunuun, leiriläiset istumaan omille paikoilleen ja niin matka alkoi kohti Karjaata. Siellä nousimme pyörän selkään ja poljimme kohti seikkailuja..

leirikoulun aiheita oli maatalouteen tutustuminen ja ruotsin kielen oppiminen. Leirikoulussa päivät kuluivat lähikylien maataloilla apulaisen hommissa. Oppilaat saivat arvotun parin kanssa omat maatilat, joiden elämään he tutustuivat. Aamulla annettiin kartta käteen ja toivotettiin hyvää matkaa kohti päivän työkohdetta. Suurimman jännitysmomentin oppilaille aiheutti se, että maataloilla puhuttiin ruotsia, ei suinkaan se, että sinne mentiin ilman muuta ryhmää tai opettajaa. Illalla leiripaikassa käytiin yhdessä päivän tapahtumat läpi ja opittiin monenmoisia maatilan päivään kuuluvia asioita.

Oli antoista seurata, miten porukka lojui suurten kerrossängyjen ala- ja yläpedeillä ja harjoitteli yhdessä ruotsin sanoja ja lauseita. Lähes viikon kestäneen leirikoulun aikana ryhmä hitsautui monella tapaa yhteen. Kaikki tunsivat kokeneensa jännittäviä ja mieleenpainuvia työpäiviä, iltahetkiä täpötäysissä kerrossängyissä ja ennen nukahtamista käytyjä supatteluja. Kotiinlähtöpäivänä Karjaan asemalle polki joukko tyytyväisiä nuoria, joilla oli paljon yhteisiä muistoja ja kokemuksia.

Tajusin, että tällainen koulunkäynti on parasta, mitä voin oppilailleni antaa. Leirikoulussa oppilaat löysivät itsestään ja toisistaan uusia puolia. Koulussa hiljainen ja hillitty oppilas esitti illanvietossa ikimuistettavan performanssin sokerijuurikkaan korjauskoneesta, kömpelöltä tuntuva luokkatoveri oli haka lehmien kanssa tai syrjäänvetäytyvä kaveri oli paras ruotsinpuhujaksi. Leirikoulussa opittiin paljon tietoja ja taitoja, joita ei voi mitata arvosanoilla.

Tämä ensimmäinen leirikoulu ei jäänyt viimeiseksi, sillä se jätti minuun voimakkaan jäljen. Tajusin, että tällainen koulunkäynti on parasta, mitä voin oppilailleni antaa. Leirikoulussa oppilaat löysivät itsestään ja toisistaan uusia puolia. Koulussa hiljainen ja hillitty oppilas esitti illanvietossa ikimuistettavan performanssin sokerijuurikkaan korjauskoneesta, kömpelöltä tuntuva luokkatoveri oli haka lehmien kanssa tai syrjäänvetäytyvä kaveri oli paras ruotsinpuhujaksi. Leirikoulussa opittiin paljon tietoja ja taitoja, joita ei voi mitata arvosanoilla. Eikä etukäteen voi edes tietää, mitä tapahtuu ja mitkä asiat nousevat tärkeiksi. Leirikouluun kuuluu paljon ennalta-arvaamattomuutta ja yllätyksiä.

Syksyisellä leirikoululla Lofoteille yksi suurimmista yllätyksistä liittyi kalliokiipeilyyn. Yhdeksännellä luokalla oli pienikokoinen tyttö, jolla ei oikein ollut kaveria. Hän ei kuulunut luokan parhaiten menestyneiden joukkoon vaan sinne häntäpäähän. Hän tuntui jäävän usein ulkopuoliseksi niin koulussa kuin matkallammekin. Toisena päivänä ohjelmassa oli kalliokiipeilyä valjaiden kanssa. Yksi jos toinen hivuttautui hitaasti mutta varmasti kohtuullisen jyrkkäseinäisen kallion laelle. Viimeisten joukossa kiipesi pienikokoinen tyttö kalliionseinää pitkin kuin ammattilainen. Hän näytti nousevan ylös varmoja ja nopeita askelia. Muut tuijottivat tyttöä suu auki. "Miten se ton teki?" En lakkaa ihmettelemästä, miten voimakkaasti tuo tapahtuma vaikutti tytön asemaan luokassa. Hän oli jossain selvästi parempi kuin muut. Hänestä tuli kiinnostava. Parasta oli, että hän sai itseluottamusta ja löysi paikkansa luokasta yhdeksännen luokan loppuun asti. Vaikka Lofootien leirikoulu on hieno ja tapahtumarikas, eniten iloitsin sen sosiaalisista vaikutuksista.

Minulla on pitkä opettajaura ja monenlaisia leirikouluja ja päiväretkiä takanani. Oli leirikoulu pitkä tai lyhyt, se on irti koulun penkiltä ja siinä oppii aina uutta niin oppilaistaan kuin kollegoistaan. Leirikoulu voi parhaimmillaan auttaa oppilasta löytämään kivoja ja uusia tapoja olla toistensa kanssa.

Kun olin nuori opettaja, ei kouluissa eikä leirikouluissa ollut kännyköitä. Musiikin kuuntelu kuulokkeilla oli lähes ainoa keino vetäytyä omiin oloihin muiden seurassa. Nyt ryhmäytymisen ja yhdessä tekemisen suuria haasteita on kyvyttömyys olla läsnä ja tarve elää muualla toisessa maailmassa. Some vetää puoleensa kuin superliima. Siihen jää kiinni eikä irti tahdo päästä. Pienikin tauko tekemisessä ja käsi alkaa hapuilla kännykkää.

Syksyllä astui voimaan uusi perusopetuslain muutos, jonka avulla voidaan rajoittaa kännykän ja muiden mobiililaitteiden käyttöä koulussa entistä tehokkaammin. Tämä on hyvä asia myös leirikoulun kannalta. Jos leirikoulun aikana ei saa käyttää kännykkää, kuin ehkä pienen rajatun ajan, se voisi tuoda mukanaan yhdessä tekemisen ilon. Silloin jokainen voisi löytää itsensä muiden joukosta eikä jostain toisesta todellisuudesta.

Tutkimme Itämeren päivän opintoretellä Suomenlinnassa. Tarkoituksena oli ottaa planktonnäyte haavilla, kun kaksi kaverusta liukastui levän reunustamalta kalliolta veteen. Toinen kaveruksista

ui kohti meitä ja luokkatoverit saivat kiskottua hänet pian takaisin kalliolle. Toiselle tuli paniikki vedessä, hän huiatoi käsillään ja huusi apua. Saimme lopulta vedettyä hänetkin kuiville ja rauhoittelimme kaveria. "Kyllä mä uida osaan, mutta mun repussa on kännykkä. Se ei saa kastua", hän selitti huolissaan. Hänelle retken paras anti oli kuivana pysynyt kännykkä. Pulahtamiseen palattiin luokan kesken pitkin vuotta sopivissa tilanteissa ja siitä kehittyi luokan oma pelastumistarina. Nämä tarinat ja yhteiset kokemukset kasvavat merkittäviksi ja tärkeiksi. Ne vahvistavat niin luokkahenkeä kuin uskoa leirikoulun ryhmäyttävään voimaan.

Eeva-Liisa Ryhänen

Oli leirikoulu pitkä tai lyhyt, se on irtiotto koulun penkiltä ja siinä oppii aina uutta niin oppilaistaan kuin kollegoistaan.

Etsitkö paikkaa leirikoululle?

Me tarjoamme sinulle

Parhaat paikat

40 upeaa kohdetta eri puolilla Suomea.

Käy katsomassa koko valikoima nettisivuillamme.

Meidän jäsenpaikoissamme
onnistuvat ympärivuotisesti muun muassa:

- kokous- ja koulutuspäivät
- virkistys- ja Tyhy-päivät
- ryhmäruokailut ja majoitukset
- leirikoulu ja leirit
- juhlatilaisuudet
- saunaillat

Jokaisessa keskuksessa on toimivat tilat, joustava
asiakaspalvelu sekä upea, virikkeellinen ympäristö.

Tutustu paikkoihin osoitteessa
kirkonpaikat.fi ja ota yhteyttä!

 **KIRKON
PAIKAT**
kirkonpaikat.fi

LEIRIKOULUUN UUELLEMAALLE

Elämyksellinen leirikoulu on helppo toteuttaa
Lohirannan ja Korpirauhan leirikeskuksissa.

- luonto ja virikkeellinen oppimisympäristö oikeasti lähellä
- maittavat kotiruoat
- kätevä sijainti Lohjalla ja Siuntiossa niin pääkaupunkiseudulta
kuin Turun suunnasta tuleville

Pyydä tarjous edulliseen pakettihintaan:

leirikeskusvaraukset.helsinki@evl.fi tai p. 050 460 6962.

helsinginseurakunnat.fi/leirikeskukset

 KIRKKO HELSINGISSÄ
KYRKAN I HELSINGFORS

Tanhuvaara
SPORT RESORT

ILTO LIIKUTTAA JO VUODESTA 1917 • [TANHUVAARA.FI](http://tanhuvaara.fi)

Tutustu lisää:
tanhuvaara.fi

LEIRIKOULU, JOKA MUISTETAAN!

**Vauhtia ja ikimuistoisia
elämyksiä, vuodenajasta
riippumatta - Savonlinnan
järvimaisemissa!**

Leirikoulupakettimme sisältää jo
kaiken ja mikä parasta, kaikki
varaukset hoituvat samasta
paikasta. Monipuoliset ohjelmat
suunnittelemme toiveidenne
mukaan. Samalla reissulla tutustut
vaikkapa Olavinlinnaan tai
Suomen Metsämuseo Lustoon.

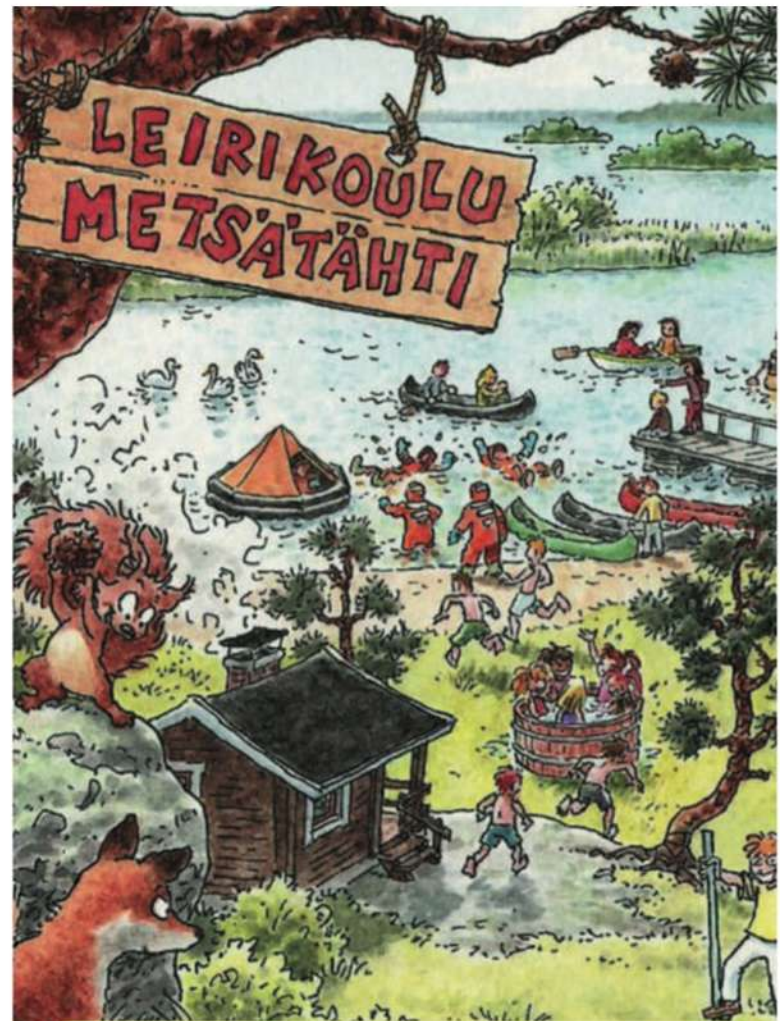
Ota yhteyttä:
myynti@tanhuvara.fi

Voin suositella Tanhuvaaraa
jokaiselle leirikoulua
suunnittelevalle!

**SEIKKAILUJA
JA ELÄMYKSIÄ!**

www.leirikoulu.net
info@leirikoulu.net 0400 226454

Varainhankinta

on hauskaa, palkitsevaa ja kasvattavaa

Varainhankinta on luokan yhteinen ponnistus, joka edistää osallisuutta ja me-henkeä. Kannustava ilmapiiri, yhdessä tekeminen ja onnistumisista iloitseminen tekevät varainhankinnasta projektin, joka luo pohjan ikimuistoiselle yhteiselle leirikoulukokemukselle.

Jokainen, joka on osallistunut luokkaretken, leirikoulun tai harrastusjoukkueen varojen keräämiseen tietää, minkälaisia haasteita se voi asettaa ja miten helposti työ kasautuu muutaman aktiivisen vanhemman vastuulle. Näin ei kuitenkaan tarvitse olla. Luokan yhteisen kassan kokoaminen voi olla parhaimmillaan hauskaa ja palkitsevaa sekä erityisesti kasvattavaa. Varoja kerätessä opitaan laskemaan ja käsittelemään rahaa sekä esim. palvelemaan asiakkaita ja vaikka leipomaan. Osallistuminen varainkeruuseen voi olla oppilaille ensikosketus määrätietoiseen rahankäyttöön: Kun lapset näkevät vaivaa rahoituksen kokoamiseen, suhtaudutaan varsinaiseen leirikouluunkin suuremmalla innolla.

Huomioitavaa

Oppilaiden osallistaminen: On tärkeää, että oppilaat osallistuvat varainkeruusuunnitelman laatimiseen ja itse varainkeruuseen. Se opettaa työskentelemään yhteisen päämäärän eteen ja lisää kuluttajietoisuutta.

Tavoitteiden määrittäminen: Miettikää yhdessä, paljonko rahaa tarvitaan ja millä eri tavoilla se voidaan kerätä.

Myyntityö ja tapahtumat: Myyntityö ja yhteiset tapahtumat ovat tehokkaita tapoja kerätä varoja. Huom. alle 15-vuotiaiden myyntityö edellyttää huoltajan suostumusta, eikä oppilaita vakuutettu koulun puolesta.

Korostakaa tarkoitusta: Kun kerotte mihin varoja kerätään, saatte todennäköisesti parempaa tuottoa, tippiä ja jopa sponsorointia leirikouluanne varten!

Huoltajien vastuu: Koulun tiloissa järjestettävistä tapahtumista vastaavat huoltajat. Heidän tulee huolehtia luvista, myymisestä ja järjestyksenvalvonnasta.

Tuotteiden valinta: Valitkaa myytävät tuotteet ja palvelut harkiten. Sellaisia tuotteita, joita ihmiset tarvitsevat päivittäin, on helpompia saada kaupaksi, mutta myös harvemmin toteutettavat askareet kuten esimerkiksi ikkunoiden peseminen ovat hyvä markkinarako!

Kohderyhmän kysyntä: Miettikää varainkeruun kohderyhmää ja millaisia tuotteita tai palveluita heille kannattaa kohdistaa. Onko palvelu esimerkiksi vanhuksille tai lapsille?

Sesonkiajat hyödyksi: Hyödyntäkää sesonkiajat varainkeruussa. Voitte syksyllä järjestää esimerkiksi Halloween-diskon ja loppuvuodesta joulumyyjäiset.

Monipuoliset varainkeruumenetelmät: Kokeilkaa useita erilaisia varainkeruumenetelmiä. Monipuolisuus lisää mahdollisuuksia onnistua.

Vinkkejä

- **Pop-up kahvila** koulun kevät- tai joulujuhlissa, paikallisissa tapahtumissa tai markkinoilla
- **Kirpputori ja / tai myyjäiset**, jossa myydään oppilaiden tekemiä käsitöitä, kuten kortteja, kynttilöitä tai koruja
- Järjestäkää luokan kanssa **konsertti, näytelmä tai disco**, johon myydään lippuja
- Kysykää **sponsorointia** esim. paikallisilta yrityksiltä. Vastineeksi yritykset tavallisesti haluavat logonsa esille toteutettavan projektin yhteydessä. Kysykää myös **koululta tukea**: koulu voi hyödyntää olemassa olevia kontaktejaan ja verkostojaan auttaakseen oppilaita löytämään potentiaalisia sponsoreita
- **Järjestäkää tempauksia ja myykää palveluita**, joissa oppilaat voivat tarjota apuaan erilaisissa arjen askareissa, kuten lahjojen paketoinnissa, koiran ulkoilutuksessa tai taloyhtiöiden pihatöissä. Palveluita voi tarjota naapureille, sukulaisille ja jopa vanhempien työpaikoille. Ottakaa rohkeasti yhteyttä paikallisiin yrityksiin ja yhteisöihin
- Myykää erilaisia **hyödyllisiä tuotteita** sukulaisille ja tutuille. Nykyään se on helppoa ja varainhankinnan kauppoja löytyy kosolti

Petra Miessler

LEIRIKOULUT NYT JA TULEVAISUUDESSA

Oppimista, osallisuutta ja yhdessä kasvamista

Teksti: Mila Sjöholm, Kuvat: Petra Miessmer

Leirikouluilla on vankka jalansija osana suomalaista koulutusjärjestelmää. Ne tarjoavat lapsille ja nuorille mahdollisuuden oppia ja kasvaa koulun ulkopuolella – yhdessä, elämyksellisesti ja käytännönläheisesti. Leirikoulu ei ole vain irtiotto arjesta, vaan osa koulun pedagogista jatkumoa: se syventää opittua, vahvistaa ryhmää ja tukee kokonaisvaltaista hyvinvointia.

Nykyään leirikoulutoiminnan keskeisenä tavoitteena on tarjota oppimiskokemuksia, jotka tukevat koulutyötä, kehittävät sosiaalisia taitoja ja rakentavat yhteisöllisyyttä. Samalla leirikoulu tarjoaa tilaa yksilölliselle kasvulle, uusille näkökulmille ja oivalluksille – asioille, jotka usein jäävät luokahuoneessa piiloon.

50 vuotta leirikoulujen puolesta

Vuonna 2025 Suomen leirikouluyhdistys – Lägerskolföreningen i Finland ry viettää 50-vuotisjuhlavuottaan. Yhdistys on vuosikymmenten ajan tehnyt työtä sen eteen, että jokaisella lapsella ja nuorella olisi mahdollisuus osallistua leirikouluun taustastaan tai asuinpaikastaan riippumatta.

Yhdistyksen keskiössä ovat yhdenvertaisuus, saavutettavuus ja osallisuus – tavoitteena on rakentaa leirikoulukulttuuria, jossa jokainen voi kokea kuuluvansa joukkoon ja oppia omalla tavallaan. Yhdistys tukee kouluja ja opettajia tarjoamalla tietoa, koulutusta ja käytännön työkaluja leirikoulujen suunnitteluun ja toteutukseen.

Opettajat

Leirikoulun merkitys kouluyhteisössä

Keväällä 2025 Suomen Leirikouluyhdistys toteutti **opettajakyselyn** EDUCA-messuilla. Kyselyyn vastanneista lähes 85 % koki leirikoulun tukevan merkittävästi tai erittäin merkittävästi oppilaiden oppimista ja hyvinvointia.

Tärkeimmiksi leirikoulun tavoitteiksi opettajat nimesivät:

1. Yhteisöllisyyden ja vuorovaikutustaitojen kehittäminen
2. Vastuun ottaminen itsestä ja ympäristöstä
3. Luonto- ja ympäristösuhteen vahvistaminen
4. Koulussa opitun soveltaminen käytännössä

Leirikoulu nähtiin myös keinona vahvistaa ryhmän dynamiikkaa, ehkäistä yksinäisyyttä ja lisätä oppilaiden aktiivista osallistumista kouluyhteisöön.

Haasteita – ja ratkaisuja

Haasteina nousivat esiin erityisesti rahoituksen järjestäminen sekä vastuukysymykset ja turvallisuus. Ratkaisuja kuitenkin löytyy: rahoituspohjan laajentaminen esimerkiksi avustusten avulla, vastuukysymysten jakaminen yhteistyökumppaneiden kesken, avoin ja jatkuva viestintä sekä huoltajien ja oppilaiden sitouttaminen yhteiseen projektiin, ovat keskeisiä askelia kohti onnistunutta leirikoulu-kokemusta.

Haasteista huolimatta leirikouluprojekti silti mahdollisuus, joka tuo yhteen huoltajat, oppilaat ja koulun. Samalla se vahvistaa yhteisöllisyyttä ja jaettua vastuuta lasten oppimisesta ja hyvinvoinnista. Tukea ja vinkkejä myös Suomen leirikouluyhdistyksen verkkosivuilta (leirikoulu.info), jonne on koottu käytännön vinkkejä ja työkaluja leirikoulun suunnitteluun ja varainkeruuseen.

Tulevaisuuden leirikoulu – yhteisöllinen, saavutettava ja oppilaslähtöinen

Kyselyssä opettajia pyydettiin myös katsomaan eteenpäin ja kuvaamaan tulevaisuuden leirikoulua.

Vastauksista piirtyi yhteinen visio: leirikoulu, joka on elämyksellinen, saavutettava ja merkityksellinen – osa oppimista, ei sen ulkopuolella. Kuten eräs opettaja kiteytti: "Tulevaisuuden leirikoulu on huoltajien tukema, oppilaiden suunnittelema ja yhdessä toteutettu – koulu, joka tapahtuu muualla kuin koulussa, mutta ei koskaan irrallaan siitä."

Tulevaisuuden leirikoulu:

- tukee oppimista moniäänisesti ja moniaistisesti
- kunnioittaa luontoa ja vahvistaa ympäristötietoisuutta
- edistää osallisuutta ja antaa oppilaille tilaa suunnitella ja vaikuttaa
- rakentuu yhteistyössä huoltajien, opettajien ja leirikohteen kesken

Kohti seuraavaa 50 vuotta

Yhdistyksen juhlavuosi on samalla lähtölaukaus uudelle kehitysvaiheelle. Työtä tehdään edelleen sen eteen, että leirikoulut olisivat saavutettavia kaikille – myös niille lapsille, joilla olisi muuten riski jäädä ulkopuolelle. Yhdistys kehittää parhaillaan myös laatukriteereihin pohjautuvaa leirikoulusertifikaattia, joka tukee laadun ja turvallisuuden varmistamista sekä oppimisprosessien näkyväksi tekemistä.

Leirikouluilla on siis paitsi historia, myös vahva tulevaisuus. Ne tarjoavat paikan oppia, kasvaa ja kokea yhdessä – juuri sellaisessa tilassa, jossa koulu kohtaa elämän.

Toivotamme kaikki luokat tervetulleiksi valtakunnallisen verkostomme leirikouluihin!

Mila Sjöholm

LEIRIKOULUYHTEISTYÖ POHJOLASSA

Pohjoismaiset leirikouluyhdistykset ovat tehneet yhteistyötä jo vuosikymmeniä. Joka vuotista Pohjoismaisen leirikouluneuvoston kesäseminaaria on vietetty vuodesta 1983 vuorotellen eri pohjoismaassa. Seminaareissa tutustutaan naapurimaiden leirikoulutoimintaan ja ympäristöön sekä vaihdetaan ajatuksia ja ideoita.

Suomessa leirikoulu sai alkunsa pohjoismaisella oppilas- ja opettajavaihdolla, jota toteuttivat keskenään esimerkiksi Porvoon ruotsalainen lyseo ja Jyllannin katedraalikoulu 1960-luvulla. Porvoon suomalainen lyseo oli myös jonkin verran toiminnassa mukana. Oppilaat asuivat toistensa kodeissa ja suorittivat opintokäyntejä. Oppilas- ja opettajavaihto Loviisan oppikoulujen ja Hillerödin välillä päättyi lopulta aitoihin leirikouluihin. Hillerödissä suomalaiset oppilaat asuivat leirikoulukeskuksessa ja tekivät opintokäyntejä Fredriksborgin linnaan, satamaan, museoihin sekä pyökkimetsään. Näiden esimerkkien innoittamana myös muutamat pääkaupunkiseudun yksityiset oppikoulut alkoivat järjestää leirikouluja. Leirikouluja alettiin järjestää 1970-luvulla ystävyyskaupunkien Århus, Göteborg, Bergen ja Turku välillä. Tämä toiminta jatkuu edelleen vuorotellen eri maissa ja tunnetaan nimellä "Internordiska lägerskola".

Suomen leirikouluyhdistys perustettiin marraskuussa 1975 vaikuttamaan koululakiin sekä leirikoulun käyttämiseksi opetusvälineenä. Norjassa ja Tanskassa vastaavat yhdistykset toimivat jo tuolloin aktiivisesti ja Ruotsi tuli mukaan viimeisenä 1979. Islannissa oli vain yksi leirikoulu, Reykjaskoli, joka toimii edelleen. Yhteistyön tarve alkoi 1976, jolloin opettajille järjestettiin yhteispohjoismainen leirikoulu Ruotsin Ammarnäsissa Ensimmäisen kerran mukana oli myös suomalaisia osanottajia. Kurssin järjesti Uumajan yliopiston opettajakorkeakoulu. Seuraavana vuonna järjestettiin vastaava kurssin Heinolassa Kouluhallituksen avustuksella. Siihen osallistui 43 opettajaa kaikista pohjoismaista ja kurssilla tehtiin päätös yhteispohjoismaisen leirikouluoppaan toimittamisesta.

Leirikouluneuvosto perustetaan

Seuraava merkkipylväs yhteistoiminnassa oli yhteispohjoismainen leirikouluseminaari Hanasaaren kulttuurikeskuksessa 29.-30.3.1982. Seminaari järjestettiin Ruotsin ja Suomen kulttuurirahastojen avustuksella ja se keräsi yli 100 osanottajaa. Seminaarin avasi ministeri **Per Stenbäck** ja tilaisuuden puheenjohtajana oli kouluhallituksen pääjohtaja **Erkki Aho**. Tämä oli ensimmäinen näyttävä yhteisesiintyminen leirikoulurintamalla, joka antoi myös viitteitä tiiviimpään pohjoismaiseen yhteistyöhön.

Norjan Haraldevagnenissa kesällä 1983 pidetyssä yhteispohjoismaisessa seminaarissa päätettiin perustaa yhteistyöorganisaatio, joka sai nimeksi **NORDISKT LÄGERSKOLRÅD - POHJOISMAINEN LEIRIKOULUNEUVOSTO (NLR)**: Tuosta hetkestä alkaen on neuvosto pitänyt kesäseminaarin joka vuosi koronavuosia 2020-2022 lukuun ottamatta.

Seminaari on järjestetty vuorotellen eri pohjoismaassa. Ruotsin leirikouluyhdistys on viettänyt hiljaiseloa eikä ole järjestänyt seminaaria sitten 2013, jolloin se pidettiin Ahvenanmaalla. Suomessa järjestettiin ensimmäinen NLR:n seminaari kesällä 1986 Kiilin leirikeskuksessa Kristiinankaupungissa. Jokaisella seminaarilla on aina ollut oma teema. Esimerkiksi Suomessa vuonna 2018 järjestetyn seminaarin teemana oli Itämeri ja se pidettiin Suomenlinnassa.

Tänä kesänä kesänä seminaari pidettiin heinäkuun lopussa Tanskassa, Fyn saaristoon kuuluvalla Strynön saarella. Teemana oli tällä kertaa luonnon ennallistaminen, sillä Tanskassa muutetaan 15 % maatalousmaasta luonnontilaisiksi. Suomesta seminaariin osallistui kolme henkilöä. Tutustuimme myös Strynön leirikoulukeskuksen toimintaan sekä suureen hedelmätarhaan. Ensi kesänä on jälleen Suomen vuoro järjestää tapahtuma.

Benita Björkell ja Juha Kuronen

NORDISKT LÄGERSKOLSAMARBETE

De nordiska lägerföreningarna har samarbetat i flera årtionden. Sedan 1983 har Nordiska lägerskolrådets årliga sommarseminarium arrangerats, med värdskap som växlar mellan de olika nordiska länderna. På seminarierna får man ta del av grannländernas lägerskoleverksamhet och miljö, samtidigt som man utbyter idéer och erfarenheter.

I Finland fick lägerskolan sin början genom nordiska elev- och lärarutbyten. Som exempel kan nämnas samarbetet mellan Borgå Svenska Lyceum och Jyllands Katedralskola på 1960-talet. Även Porvoo suomalaisen lyseo deltog delvis. Eleverna bodde hemma hos varandra och gjorde olika studiebesök. Elev- och lärarutbyte mellan läroverk i Lovisa och danska Hilleröd utmynnade slutligen i riktiga lägerskolor. De finländska eleverna bodde på lägerskolcentret i Hilleröd och gjorde studiebesök till Fredriksborgs slott, hamnen, muséer och till en bokskog. Inspirerade av dessa exempel ordnade också några privata läroverk i huvudstadsregionen liknande lägerskolor. På 1970-talet började vänortstäderna Göteborg, Århus, Bergen och Åbo årligen ordna lägerskolor tillsammans. Den verksamheten fortgår än idag och går under namnet Internordisk Lägerskola.

Lägerskolföreningen i Finland grundades i november 1975 för att påverka skollagen och för att föra fram lägerskolan som ett pedagogiskt verktyg. I Norge och Danmark fanns redan motsvarande aktiva föreningar och Sverige kom med 1979. På Island fanns bara en lägerskola, Reykaskoli som fortfarande existerar. Behovet av samarbete började 1976 då det ordnades en nordisk lägerskolkurs för lärare i Ammarnäs, Sverige. Kursen arrangerades av Lärarhögskolan vid Umeå Universitet och finländarna var med för första gången. Året därpå ordnades en motsvarande kurs i Heinola med understöd från Skolstyrelsen. 43 lärare från alla nordiska länder deltog och man beslöt att utge en nordisk lägerskolguide.

Lägerskolrådet grundas

Följande milstolpe i samarbetet var det nordiska lägerskolseminariet på Hanaholmens kulturcenter 29-30.3 1982. Både Sveriges och Finlands Kulturfonder understödde seminariet som samlade över 100 deltagare. Minister Per Stenbäck öppnade seminariet och Skolstyrelsens generaldirektör Erkki Aho fungerade som ordförande. Detta seminarium var det första stora gemensamma framträdande på lägerskolfronten och gav indikationer om ett tätare nordiskt samarbete.

På det nordiska seminariet, som hölls sommaren 1983 i Haraldvagnen i Norge, beslöt man att grunda en samsamarbetsorganisation som fick namnet **NORDISKT LÄGERSKOLRÅD - POHJOISMAINEN LEIRIKOULUNEUVOSTO (NLR)**. Efter detta har NLR arrangerat sommarseminarier varje år med undantag coronaåren 2020-2022.

Seminariet har ordnats turvis i de olika nordiska länderna. Lägerskolföreningen i Sverige har de senaste åren varit inaktiv och inte kunnat ordna sommarseminarium sedan 2013 då seminariet hölls på Åland. Finlands första sommarseminarium hölls sommaren 1986 på Kilens Hembygdsgård i Kristinestad. Varje seminarium har haft sitt eget tema. Då Finland arrangerade seminariet 2018 på Sveaborg var temat Östersjön.

Denna sommar stod Danmark för arrangemanget. Seminariet hölls i slutet av juli på Strynø som hör till Fyns arkipelag. Temat för i år var återställandet av naturen, ty i Danmark återställs 15% av jordbruksarealen till naturligt tillstånd. Från Finland deltog tre personer. Deltagarna fick också ta del av lägerskolcentrets aktiviteter och dessutom ingick ett besök på en stor fruktträdgård. Nästa sommar är det igen Finlands tur.

Benita Björkell och Juha Kuronen

10 askelta onnistuneeseen leirikouluun

1. Käynnistää leirikouluprosessi ajoissa
ja sopikaa luokkatöimikunnassa vastuunjaosta.

2. Kutsukaa opettaja jo varhaisessa vaiheessa mukaan tiedonvaihtoon ja suunniteluun
Opettajalla saattaa olla ryhmään tai leirikoulun sisältöön liittyviä tavoitteita, joita toivoo leirikoululle asetettavan.

3. Tutustukaa koulun tai oman kunnan ohjeistukseen
leirikoulujen ja luokkaretkien järjestämisestä ja kirjatkaa opintoretki vuosisuunnitelmaan.

4. Asettakaa varainkeruulle realistiset tavoitteet ja aikataulu.

5. Päättäkää leirikoulun ajankohta ja pyytäkää alustavia tarjouksia leirikoulukohteista.
Suosituimmat ajankohdat täyttyvät nopeasti – kannattaa siis olla ajoissa liikkeellä. Sesongin ulkopuolella leirikoulu järjestyy yleensä hieman edullisemmin.

6. Muistakaa pyytää oppilaiden huoltajilta osallistumislupa leirikouluun.
Viestinnässä voidaan hyödyntää esimerkiksi Wilmaa.

7. Osallistakaa oppilaat leirikoulukohteen sekä ohjelmien valintaan.
Oppilaiden osallistuminen ja heidän kuulemisensa yhteisten projektien suunnittelussa on luonteva tapa osallisuuden vahvistamiseen.

8. Asettakaa leirikoululenne tavoitteet ja huolehtikaa monipuolisesta leirikouluohjelmasta
Parhaisiin tuloksiin päästään, kun mukana suunnitteluprosessissa ovat kaikki: oppilaat, vanhemmat, opettajat sekä leirikoulun järjestäjätaho.

9. Sopikaa luokan kanssa yhteisistä pelisäännöistä jo ennen leirikoulua.
Yhteisten pelisääntöjen avulla leirikoulusta tulee mukavampi kaikille osallistujille.

10. Kannustava ilmapiiri, yhdessä tekeminen ja onnistumisista iloitseminen kantaa pitkälle!

NUORISOKESKUS VASATOKAN

LEIRIKOULUT

ELÄMYKSELLISET JA
UNOHTUMATTOMAT LEIRIKOULUT
SUOMEN HUIPULLA INARISSA

Tervetuloa kokemaan ripaus lapin taikaa.

www.vasatokka.fi

OTA YHTEYTTÄ NIIN SUUNNITELLAAN YHDESSÄ

vasatokka@inari.fi

Vietä unohtumaton leirikoulu Kuortinkartanossa!

Kuortinkartano on Etelä-Savossa Pertunmaalla sijaitseva viihtyisä kurssi- ja leirikeskus, joka tarjoaa elämyksiä leirikoululaisille ympäri vuoden!

Luonto- ja erätaitopainotteiset leirikoulut
täysihoitopaketteina (sis.majoitus, ruokailut, ohjattu ohjelma ja ohjaaja).

Majoitustilaa on 45 hengelle, koko kartano on varattu ryhmällemme! Ruoka- ja luentosalit, musiikki- ja askarteluhuoneet, saunat sekä viihtyisät takka- ja oleskelutilat.

Pihapiirissä riittää puuhaa: mini- ja frisbeegolf, leikkipaikka, jousiammuntaa ja pallopelejä. Sadesään sattuessa pelit ja leikit sujuvat myös latorakennuksessa – tekemistä löytyy kaikille ja kaikenikäisille!

Iltauotio kodalla tai letunpaisto grillikatoksella luovat juuri oikean leiritunnelman!

Retket yhteistyökumppaneiden kanssa rikastuttavat kokemusta entisestään.

Kuortinkartano on sydämellinen paikka, jossa viihtyvät niin lapset kuin aikuiset! Lämpimästi tervetuloa!

Ota yhteyttä ja pyydä edullinen pakettitarjous!
p. 040 767 5304

toimisto@kuortinkartano.fi

Juhla- ja kokouspalvelut-Catering-Majoituspalvelut-Leirikoulut
www.kuortinkartano.fi

JÄSENKESKUKSEMME

våra medlemscenter

1. Adventure Apes
seikkailuapinat.fi

2. Aholansaaren museo ja lomakeskus
aholansaari.fi

3. Bengtsår
nuorten.hel.fi/nuorisotalot/bengtsarin-leirisaari/

4. Eerikkilän Urheiluopisto
eerikkila.fi

5. Hauhon lomakeskus / Lasten kesä ry
lastenkesa.fi

6. Heinäkallion leirikoti
heinakallio.fi

7. Hostel Suomenlinna
hostelhelsinki.fi

8. Idän Leirikoulu Möhkön Manta
mohkonmanta.net/leirikoulut.htm

9. Imatran Kylpylä
imatrankylpyla.fi

10. Keurusselkä Resort
www.hotelkeurusselka.fi

11. Kiskallion Urheiluopisto
www.kolmekampusta.fi

12. Koivuniemi Group
koivuniemenherra.fi

13. Korpisauhan leirikeskus
helsinginseurakunnat.fi/artikkelit/korpisauhanleirikeskus

14. Kuortaneen Urheiluopisto
kuortane.com/leirikoulu.html

15. Kurssi- ja leirikeskus Kuortinkartano
www.kuortinkartano.fi

16. Leirikoulu Metsätähti
leirikoulu.net

17. Leirikoulut Virossa
leirikouluvirossa.com

18. Liikuntakeskus Pajulahti
pajulahti.com

19. Lohirannan leirikeskus
lohirannanleirikeskus.fi

20. Lomakeskus Pukkila
lomakeskuspukkila.fi

21. Luontokoulu Tikankolo
luontokoulutikankolo.fi

22. Majoitus & Kalastus Vonkale Oy
vonkale.fi

23. Nuorisokeskus Ankkapurha
ankkapurha.fi

24. Nuorisokeskus Hyvärilä
hyvarila.fi

25. Nuorisokeskus Marttinen
marttinen.fi

26. Nuorisokeskus Metsäkartano
metsakartano.com

27. Nuorisokeskus Piispala
piispala.fi

28. Nuorisokeskus Vasatokka
vasatokka.fi

29. Nuorisokeskus Villa Elba
villaelba.fi

30. Peräpohjolan Opisto
ppopisto.fi/leirikoulu/

31. Riihon Majatalo
riihonmajatalo.fi

32. Saimaa Geopark -leirikoulu
salpalinjanhovi.com/leirikoulu/

33. Santasport Lapin Urheiluopisto
santasport.fi

34. Skärgårdsskolan
skargardsskolan.fi

35. Solvallen urheiluopisto
folkhalsan.fi/solvalla

36. Suomen Latu Kiilopää
kiilopaa.fi

37. Suomen Urheiluopisto
vierumaki.fi/lapsille-ja-nuorille/leirikoulut

38. Tanhuvaara, urheiluopisto & sport resort
tanhuvaara.fi/kauppa/leirikoulut/

39. Västeräng lägerskola
www.vasterang.fi

40. Ähtärin eläinpuisto
ahtarizoo.fi

PILKKOSET

on suomalainen perheyritys, joka on jo vuosikymmenten ajan auttanut kouluja ja luokkia keräämään varoja helposti ja tuloksellisesti. Laadukkaat, arjessa käytännölliset tuotteemme ilahduttavat ostajia ja tuottavat hyvän katteen myyjälle. Jokainen myyntikampanja on askel kohti yhteistä tavoitetta – oli kyse sitten leirikoulusta tai retkestä.

Aloita oma kampanjasi ja tee hyvästä ideasta totta!

Nyt on aika aloittaa ja kerätä varat retkelle!

Pilkkoset Oy

puh. 010 327 8500

asiakaspalvelu@pilkkoset.fi

Lue lisää: www.pilkkoset.fi

PILKKOSET

Helppoa varainhankintaa jo vuodesta -88

laaja valikoima
HYVÄ tuotto
ei piilokuluja